

Fíkniefni

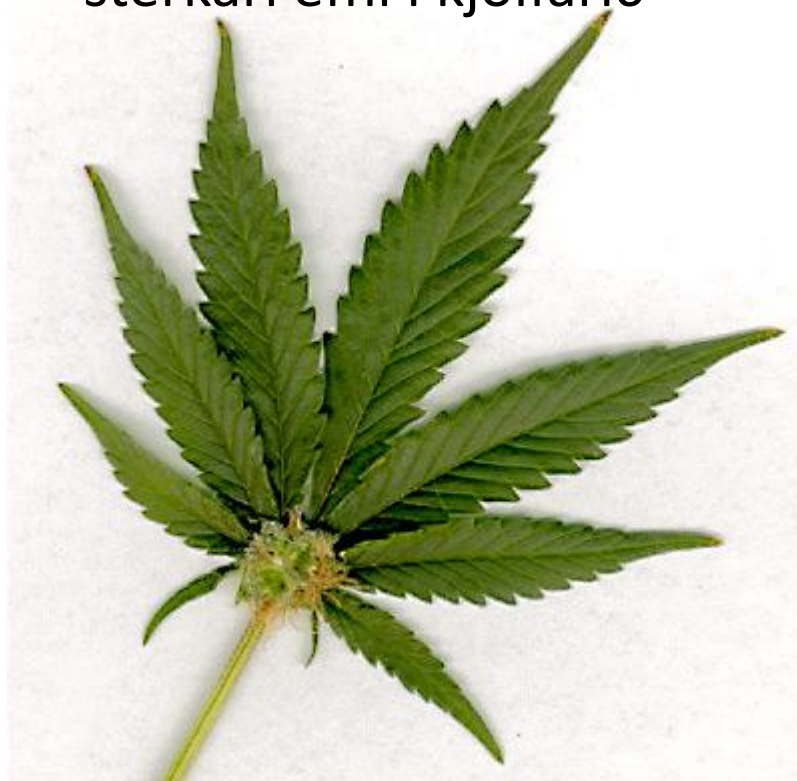
Kanabisefni - Hass og marijúana

- [Hættulegt hass í umferð](#)
- Framleitt úr hampjurt (kanabisplöntu)
- Myndar eitrefni sem vernda plöntuna gegn skordýrum
- Hass
 - þurrkaður plöntusafi (kvoða) mótaður í kökur
- Marijúana
 - þurrkuð og möluð laufblöð og blómsprotar plöntunnar
- Styrkur eitrefna getur verið breytilegur

Kanabisefni - Hass og marijúana

- Eituráhrif
 - Stundum þægileg víma
 - Stundum mikil vanlíðan
- Eiturefni tetrahýdrólkannabínól
 - Sest á fituríka vefi
 - Sest á heilann
- Manneskja verður
 - Þreytt
 - Gleymin
 - Hefur hægar líkamshreyfingar
 - Er illa samstillt
 - Kærulaus
 - Sinnulaus
- Vímuefnin hafa áhrif á líkamann löngu eftir að víman er horfin.
- Algengt að fólk leiðist út í sterkari efni í kjölfarið

Ópíöt – ópíum, morfín og heróín

- Ópíum er unnið úr draumasól (ópíumvalmúa)
- Aldin plöntunnar inniheldur eitraðan safa sem verndar fræ plöntunnar
- Hráópíum er þurrkaður safi
- Ópíum, morfín og heróín er unnið úr hráópíum

Ópiöt

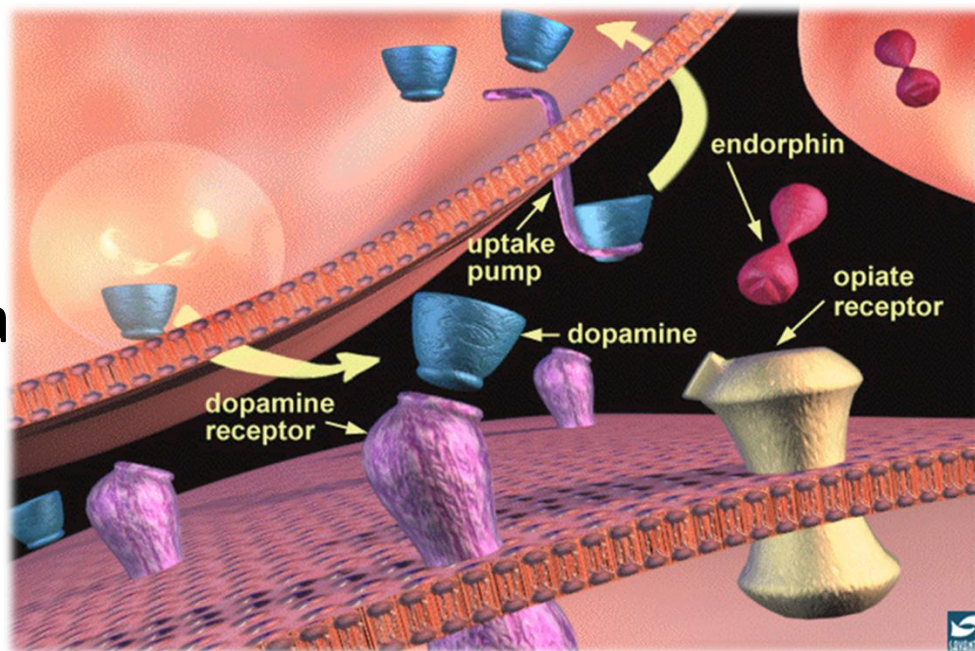
- Morfín er notað við lækningar
 - Verkjalyf
 - Við miklum verkum t.d. eftir aðgerðir, slys, krabbamein o.fl.
 - Sjaldan að fólk verði háð verkjalyfjunum

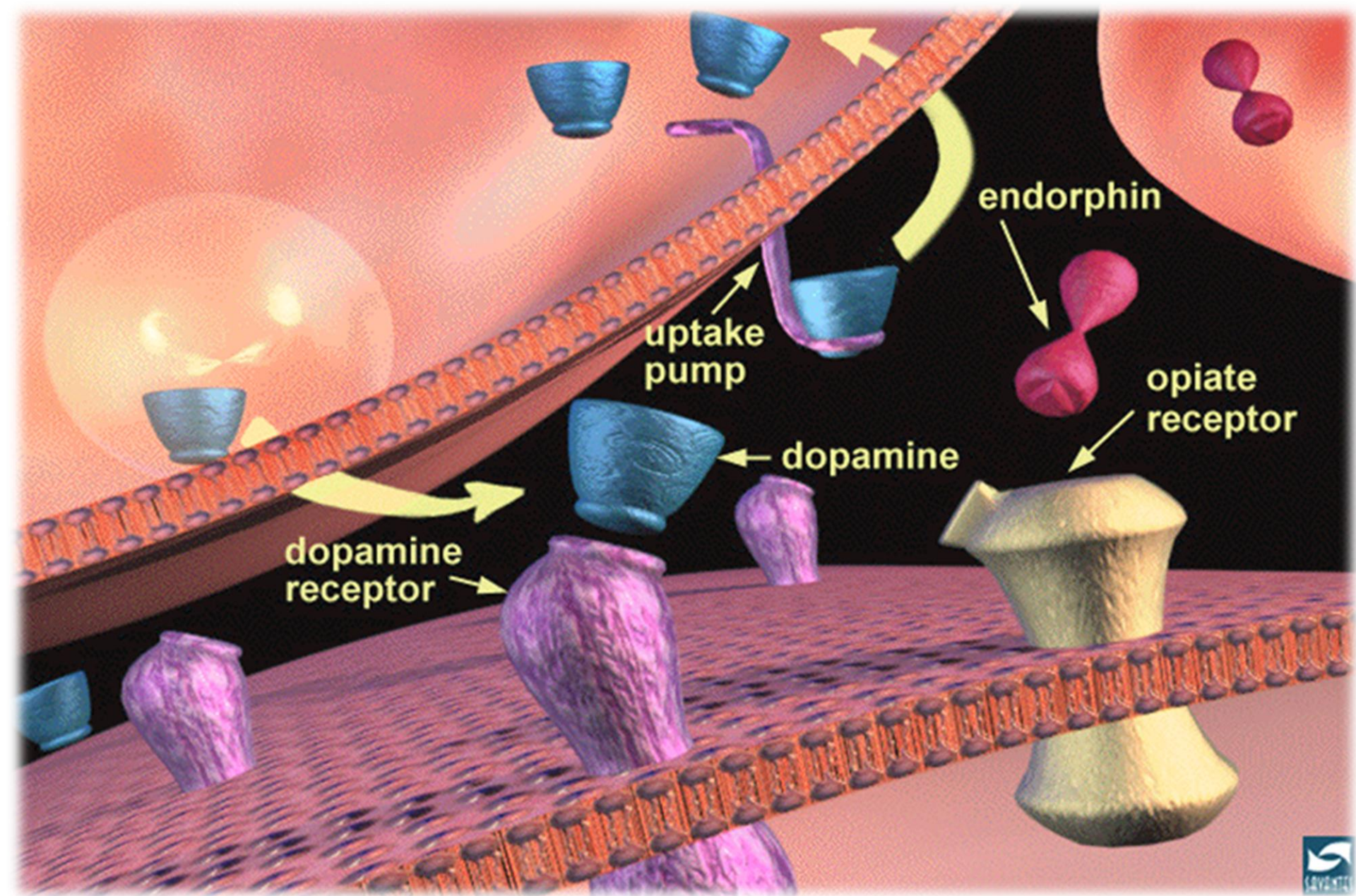

- Eiturlyf
 - Skapa sterka fíkn
 - Deyfandi
 - Sljóvgandi
 - Sljóleiki
 - Sinnuleysi

Taugafrumur

- Viðtakar (receptor) á enda taugafrumu taka við efnum sem eru að berast eftir taugum. Endorfín fer á sérstaka viðtaka sem taka við endorfíni og berst þannig eftir taugakerfinu um líkamann.

Ópíöt

- Ópíöt t.d. morfín og heróín bindast endorfínviðtökum líkamans.
- Kemur af stað sömu áhrifum og ef endorfínin bindast þeim
 - hafa verkjastillandi áhrif og valda syfju, sljóleika og sælutilfinningu.
- Ópíöt eru mjög vanabindandi
 - Þegar neytandi tekur inn slík efni, til dæmis heróín, slekkur líkaminn á endorfínmyndun sinni.

Ópíöt

- Þegar heróínið hefur brotnað niður er óvenju lítið magn af endorfínum í heilanum og óþægindi, bæði líkamleg og tilfinningaleg, koma fram.
- Þetta leiðir til þess að neytandinn leitar eftir nýjum skammti.
- Hætti hann neyslu taka við nokkrir dagar áður en endorfínmagnið er komið í eðlilegt horf og líður neytandanum vægast sagt illa á meðan. Þetta ástand kallast fráhrarfseinkenni.

Amfetamín - spítt

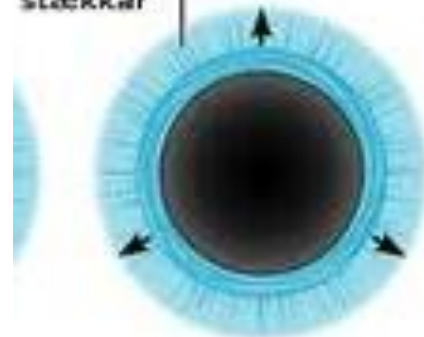
- Hvítt duft
 - Oftast tekið inn um nef
 - Einnig sprautað eða tekið um munn
- Gerviefni framleitt af mönnum
- Mjög örvandi
 - Æstur, ör, eirðarlaus, kátur
 - Fólk vakir lengur
 - Athygli og einbeiting eykst
 - Minni matarlyst
 - Hjartsláttur eykst
 - Dómgreind brenglast
 - Kynhvöt eykst í upphafi en dofnar við áframhaldandi notkun
- Notað í seinni heimstyrjöldinni til að halda hermönnum vakandi
- Sumir nota þetta með áfengi til að auka úthald

Einkenni þess sem er í vímu

- Stór, útþanin sjáöldur (augun mjög svört)
- Starandi augu
- Getur ekki verið kyrr
- Eirðarlaus
- Grannur, jafnvel horaður
- Óskýr í máli
- Uppstökkur
- Mjög öfgakennd framkoma

Geislavöðvar dragast saman og sjáaldrið stækkar

Fráhvarfseinkenni

- Þunglyndi
- Þreyta
- Skortur á einbeitingu
- Sinnuleysi
- Aukin matarlyst
- Þirringur

SKAÐLEG LÍKAMLEG OG SÁLRAEN ÁHRIF

- óreglulegur hjartsláttur.
- aukin sýkingarhætta, þar með talin lifrabólga og eyðni.
- fólk horast
- tilfinningalegt ójafnvægi. Viðbrögð við kringumstæðum verða oft ofstopafull
- Neytandinn verður félags-og tilfinningalega fráhverfur umhverfi sínu
- ístöðuleysi
- brengluð viðbrögð og viðmót á borð við kvíða, eirðarleysi og tortryggni
- Neytandinn ímyndar sér að hann sé undir eftirliti, um hann sé njósnað eða hann jafnvel ofsóttur
 - Amfetamínbilun er sálrænt (andlegt) ástand sem líkist mjög ofsóknaræði (paranoia). Maður sem er haldin slíkum sjúkdómi er með fullri vitund en sýnir af sér ofsóknarkenndar tilhneigingar og getur jafnvel fengið ofskynjanir, kvíða- og ofsóknartilfinningu.

Kókaín

- Unnið úr laufblöðum kókarunnans
- Áður notað sem deyfilyf á sjúkrahúsum
- Hvítt duft
 - Minnir á snjó Korn – kallað snjór (blow)
- Oftast tekið inn um nös
 - Einnig um munn eða sprautað
 - Stundum reykt (Krakk)

Einkenni

- Neytandi er
 - Ör
 - Sjálföruggur „veit allt og getur allt“
 - Kátur (varir stutt)
 - Málgefin
 - Eirðarlaus
 - Dómgreindarleysi
 - Tekur áhættu sem hann myndi vanarlega ekki gera
- Velliðunarvíma og áhugasamur um kynlíf í upphafi
- Áhuginn dofnar eftir neyslu
 - Getuleysi og kynkuldi algeng einkenni
- Fljótur í niðursveiflu
- Líður mjög illa, mikið þunglyndi
- Fíknin er sterkari en með flest önnur lyf
 - Löngunin varir yfirleitt ævilangt
- Meiri hætta á of stórum skammti en með önnur fíkniefni

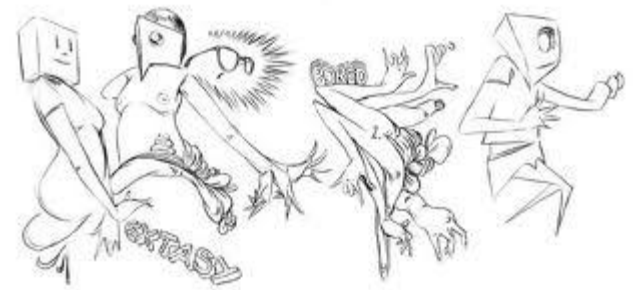

Alsæla / E-töflur

- Amfetamínafbrigði
 - Virkar líkt og amfetamín en víman er öðruvísi
- Ýtir snögglega undir framleiðslu á serótóníni
- Öll skynjun verður sterkari – snertiskynjun mikil
- Finnur fyrir miklu meiri orku
- Hætta á
 - Ofhitnun
 - Ofþornun vegna vökvataps
 - Of mikilli áreynslu
 - Of mikil vatnsdrykkja líka hættuleg (heilabólga)

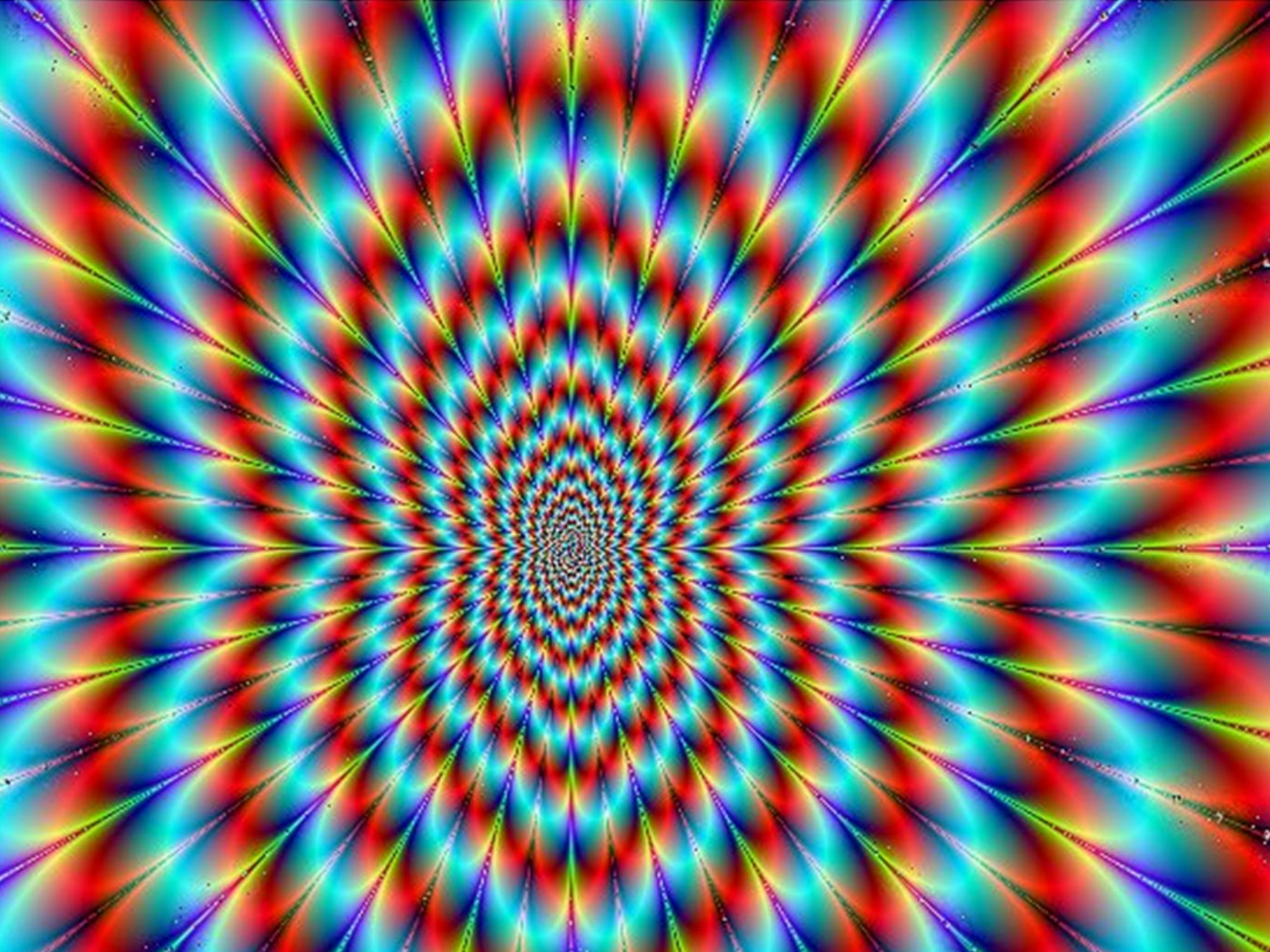
Alsæla / E-töflur

- Dauðsföll helst hægt að rekja til ofþornunar og dansins (rave)
- Er stundum blandað öðrum efnum sem geta verið hættuleg
- Þol myndast hratt og því sækir fólk oftast í önnur efni eins og amfetamín
- Getur valdið skyndilegu og svæsnu þunglyndi í neyslunni og rétt eftir hana
- Lítil hópur fólks er mjög viðkvæmur og neysla í eitt skipti getur verið lífshættuleg fyrir þann hóp

Langtímaáhrif

- Ekki vitað fullkomlega um langtímaáhrif en hugsanlegt að
 - Neysla í stórum skömmtum geti valdið skemmdum á serótínfrumum í heilanum
 - Kemur fram sem varanlegt þunglyndi og kvíði
- Langtíma eftirköst tengd við mikla neyslu

LSD - sýra

- Ofskynjunarefni
 - Fólk heyrir, skynjar og upplifir eitthvað sem er ekki raunverulegt
 - Skynjun lita, forma og tilfinninga breytist
 - Upplifunin getur verið
 - Þægileg og spennandi
 - Skelfileg hræðsla
 - Manneskja brotna algjörlega niður

LSD – sýra

- Dómgreindarleysi
 - Neytandi telur sig jafnvel geta
 - Flogið – menn hafa hent sér út um glugga
 - Stoppað bíl með hendinni
 - Neytandi hefur jafnvel framið
 - Morð
 - Sjálfsmorð
 - Meiri hættu á sálrænum en líkamlegum skaða

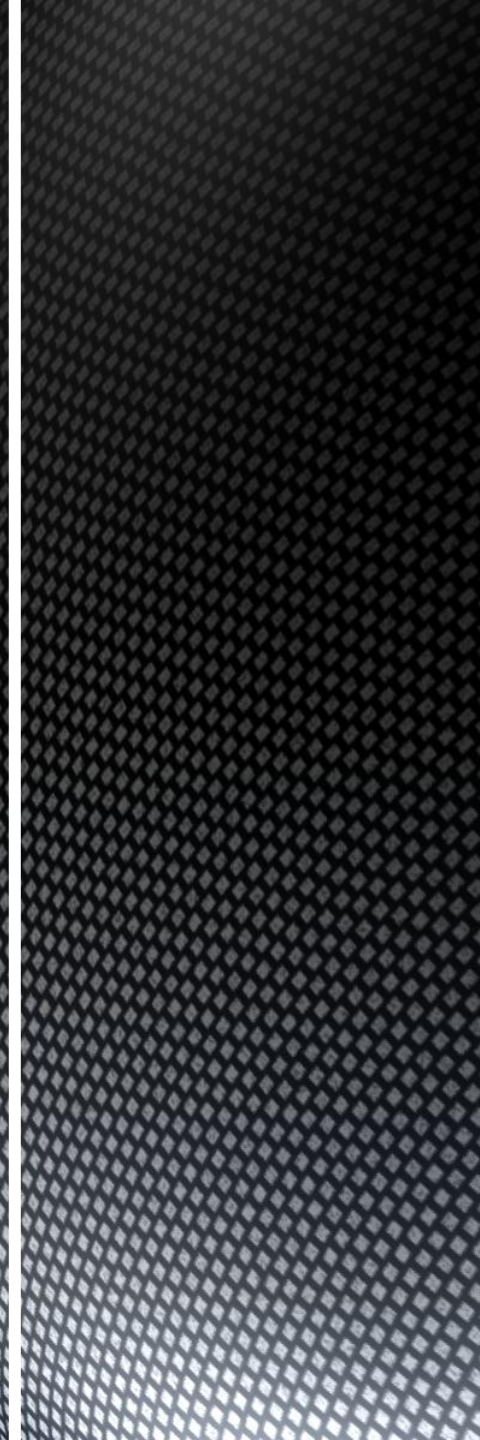

LSD - sýra

- Ofsóknaræði
 - Vantraust
 - Um mann sé njósnað
 - Einhver vill láta drepa mann
 - Einhver er að reyna að ná stjórn yfir hugsunum manns
- Sumir verða fyrir alvarlegri persónuleikabreytingu sem varir alla ævi
- „flashback“ ofskynjun getur gert vart við sig síðar á ævinni þótt mörg ár séu liðin frá neyslu
 - Hættulegt í umferðinni
 - Má aldrei læra að fljúga flugvél

Sniff

Sniff

- Veldur snöggri eitrun í heila
 - Upplifun fyrst eins og víma
 - Fljót að verða óþægileg
 - Uppköst
 - Svimi
 - Höfuðverkur
 - Þreyta
- Hætta á meðvitundarleysi jafnvel dauða
 - Getur líka kafnað í eigin ælu

Sniff

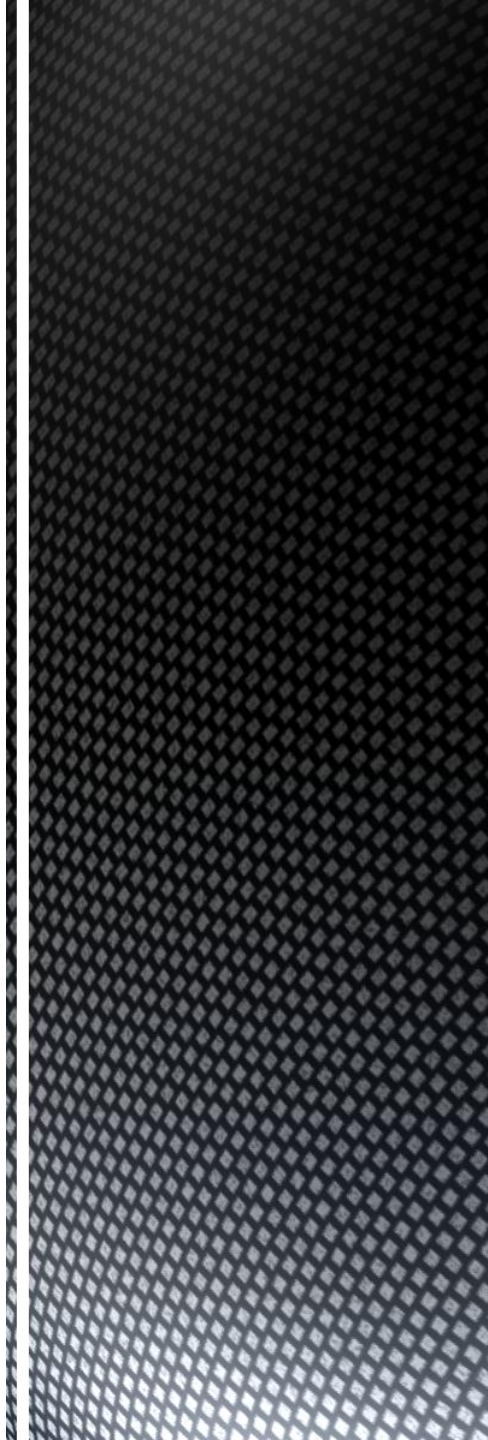
- Sniff á gasi virðist **ekki** valda vellíðunarkennd
 - Ruglar skynfæri
 - Veldur töluverði vanlíðan
 - Illskiljanlegt hvers vegna fólk sniffar gas
- Sniff á gasi veldur súrefnisskort
- Hætta á
 - Krampa
 - Alvarlegum líffærabilunum
 - Hjarta- og æðakerfi geti bilað
 - Heilinn verði fyrir súrefnisskort

Sniff

- Árásargirni brýst stundum fram
 - Sjá og heyra furðulega hluti
- Dæmi um að unglingar hafi sniffað gas og kveikt svo í sígarettu með þeim afleiðingum að öflug sprenging hefur orðið
- [Voru að sniffa gas...](#)
- [Mjög áhættusamt að sniffa gas](#)
- [Sniffari slasaðist...](#)

Misnotkun á
lyfseðilsskyldum
lyfjum

- [Kastljós](#) - læknadópur
- Ath. að misnotkun á þessum lyfjum er algjörlega ólík notkun þar sem einstaklingar þurfa á þessum lyfjum að halda og taka þau inn eftir læknisráði. T.d. einstaklingar með ADHD og fólk sem er mjög kvalið eftir slys, aðgerðir, sjúkdóma o.s.frv. enda eru lyfin tekin inn á annan hátt.